

детальною інформацією; співвідноситись із основним програмовим матеріалом, формувати позитивний емоційний досвід.

Висновки дослідження. Отже, проаналізувавши особливості використання культурно-історичної спадщини України в роботі музичного керівника, можна зробити висновок, що народні традиції – це основа культури українського народу, яка може використовуватися педагогом і під час музичних занять, і під час розваг, і під час тематичних заходів. Саме народна культура є тим стимулом, що активізує генетичну глибинну пам'ять людини у дошкільному дитинстві та у дорослому житті.

Перспективи подальших розробок. Перспективи подальших досліджень у галузі естетичного виховання підростаючого покоління пов'язані насамперед з вивченням питань наступності дошкільного навчального закладу та початкової школи у системі національного виховання дітей через призму використання вітчизняних народних традицій..

Література

1. Богуш А.М., Лисенко Н.В. Українське народознавство в дошкільному закладі. / А. М. Богуш, Н. В. Лисенко – К.: Вища школа, 1994. – 398 с.
2. Вацьо М. В. Український дитячий музичний фольклор у художньому розвитку молодших школярів: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів, напряму підготовки «Початкова освіта». / М. В. Вацьо. – Вінниця, 2015. – 120 с
3. Кабалецкий Д. Воспитание ума и сердца : книга для учителя / Д. Кабалецкий. – М. : Просвещение, 1984. – 206с.
4. Краткий словарь по эстетике / под ред. М. Ф. Овсянникова. – М. : Просвещение, 1983. – 224 с
5. Кривошея Н. Развитие музично-эстетичної культури старших дошкільників засобами музичної казки / Н. Кривошея // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. Випуск 48, 2014 – С. 217 - 222
6. Лебединська, М. Музика як невід'ємна частина культурно-історичної спадщини українського народу в роботі музичного керівника. / М. Лебединська // Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, 2015 – С. 70-74. Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/5671>
7. Стельмахович М. Українці про сім'ю, рід і родинне виховання/ М. Стельмахович // Дошкільне виховання. – 1991. - № 12. – с 18 – 21
8. Торчинська З.К. Вивчення українського дитячого пісенного фольклору у ДНЗ / З. К. Торчинська // / Педагогічна освіта: теорія і практика. - 2015. - Вип. 18. - С. 197-203.
9. Шевченко Н. О. Використання елементів народознавства у практиці сучасних ДНЗ / Н. О. Шевченко // Дошкільна освіта у сучасному освітньому просторі : актуальні проблеми, досвід, інновації : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 берез. 2015 р.) / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХНПУ, 2015. – С. 260–266
10. Юхимець Т.О. Формування особистості дошкільника через знайомство з історичною спадщиною козацької доби. / Т. О. Юхимець – Полтава, 2007. – 38 с

УДК [373.015.31:78](076)

А. Джаламага,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

A.Dzhalamaga
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi
State Pedagogical University

ШЛЯХИ І ЗАСОБИ МУЗИЧНО-РИТМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

WAYS AND MEANS OF MUSIC AND RHYTHMIC EDUCATION OF PRIMARY SCHOOL AGE CHILDRENS

Анотація. У статті розглядається використання музично-ритмічних вправ, направлених на розвиток відчуття ритму, що є складовою художньо-естетичного виховання, різноманітні прийоми формування музичних здібностей засобами музично-ритмічної діяльності; музично-ритмічне виховання дітей молодшого шкільного віку як важлива складова художньо-естетичного виховання,

визначена його особлива роль у становленні музичної культури та всебічному гармонійному розвитку особистості школярів.

Abstract. The article deals with the use of musical-rhythmic exercises, which are focused on the development of a sense of rhythm, which is an integral part of artistic and aesthetic education, a variety of techniques of form musical abilities by means of musical-rhythmic activity; the musical-rhythmic upbringing of children of junior school age as an essential component of artistic and aesthetic education, its special role in the formation of musical culture and the all-round harmonious development of the personality of schoolchildren is determined.

Ключові слова: художньо-естетичне виховання, музично-ритмічний розвиток, мистецькі здібності, естетизація середовища, емоційна сфера, ритм, контраст, симетрія, композиція, динаміка.

Key words: artistic and aesthetic education, musical-rhythmic development, artistic abilities, aesthetization of the environment, emotional sphere, rhythm, contrast, symmetry, composition, dynamics.

В час зміни ідеалів, коли відбувається стрімка переоцінка цінностей, найменш стійкою стає моральна основа зростаючого покоління. Тому сьогодні особливо гостро постає проблема виховання художньо-естетичної культури особистості. В останні роки спостерігається акцентування уваги на питання теорії і практики художньо-естетичного виховання як важливого засобу формування ставлення до дійсності, засобу морального і розумового виховання, тобто як засобу формування всебічно розвинутої, духовно багатой особистості[1, с. 14].

В 60–80 роках ХХ століття філософами, естетиками, педагогами, психологами, мистецтвознавцями активно розроблялись загальні питання теорії художньо-естетичного виховання (Б. М. Теплов, І. А. Зязюн, Д. М. Джола, А. Б. Щербо, В. Шацька), питання естетичного виховання засобами дійсності і різних видів мистецтва (Д. Б. Кабалевський, Б. М. Неменський, В. О. Сухомлинський, О. Н. Рудницька), питання специфіки естетичного виховання молоді на різних вікових рівнях (А. Верем'єв, К. В. Гавриловець, М. А. Верб.). Ці напрацювання є основою і сьогоднішніх концепцій художньо-естетичного виховання[3, с. 64].

Розвивати особистість та естетичну культуру, – відзначають багато письменників, педагогів, діячів культури (Д. Б. Кабалевський, А. С. Макаренко, Б. М. Неменський, В. А. Сухомлинський, К. Д. Ушинський). Відчуття краси природи, оточуючих людей, речей створює в дитини особливі емоційні психічні стани, викликає безпосередній інтерес до життя, загострює допитливість, розвиває мислення, пам'ять, волю та інші психічні процеси[1, с. 15].

Метою нашого дослідження є дослідити музично-ритмічне виховання дітей молодшого шкільного віку як важливу складову художньо-естетичного виховання, визначити його особливу роль у становленні музичної культури та всебічному гармонійному розвитку особистості.

Аналіз теорії і практики естетичного виховання показує, що у становленні художньо-естетичної культури людини основну роль виконує взаємодія трьох факторів: творчий фонд особистості, вплив соціокультурного середовища, цілеспрямована педагогічна корекція та стимуляція.

Розвиток загальних художньо-естетичних здібностей відбувається звичайно, через вирішення часткових завдань, а саме: через розвиток художньо-естетичного ставлення до природи, поведінки, мистецтва, узагальнення того спільного в здібностях і навичках, що виникає при вирішенні цих завдань.

Людина майбутнього повинна бути творцем, особистістю з розвиненим почуттям краси й активним творчим началом[2, с. 127].

Навчити бачити прекрасне навколо себе, в оточуючій дійсності покликана система художньо-естетичного виховання. У будь-якої системи є стрижень, основа, на яку вона спирається. Такою основою в системі художньо-естетичного виховання ми можемо вважати мистецтво: музику, архітектуру, скульптуру, живопис, танець, кіно, театр та інші види художньої творчості[2, с. 176].

Кожен вид мистецтва специфічно впливає на розвиток внутрішнього світу людини. Музика в системі мистецтв займає особливе місце завдяки її безпосередньому комплексному впливу на людину. Спеціальні дослідження показали, що музика впливає і на психіку, і на фізіологію людини, вона може заспокоювати і збуджувати, викликати різноманітні емоції. В зв'язку з цим в системі художньо-естетичного виховання все більше утверджується теза про важливість музичного виховання особистості, його значення для розвитку загальних психічних якостей (мислення, уваги, пам'яті, волі), для виховання емоційної чутливості, душевної чуйності, морально-естетичних ідеалів особистості. Розгляду проблем музично-естетичного виховання, впливу музичного мистецтва на розвиток духовного світу особистості присвячена значна кількість праць в різних галузях – в педагогіці, естетиці, музикознавстві. Серед авторів, що аналізують питання музично-естетичного виховання в плані теоретико-методологічного обґрунтування взаємозв'язку музично-

естетичного розвитку з загально-естетичним та загальнокультурним, назовемо А. Сохора, Г. Головинського, В. Матоніса, Р. Тельчарову, М. Князеву, О. Лобанову, Е. Бодіну. В науковій літературі ставиться питання про необхідність удосконалення і посилення організованого музичного впливу на особистість школяра. Спектр можливих напрямків аналізу проблем музично-естетичного виховання особистості не вичерпаний і надає широкі можливості для досліджень [14, с. 112].

Ефективність художньо-естетичного виховання дітей залежить від форм та методів його організації. Основною формою організації дитячої життєдіяльності для реалізації завдань музично-ритмічного розвитку є заняття з образотворчого мистецтва, художньої праці та музики. На заняттях із цих предметів діти не лише здобувають певні теоретичні знання з конкретних видів мистецтва, а й набувають відповідних практичних умінь та навичок, розвивають свої мистецькі здібності. В їхній організації мають враховуватись різноманітні фактори: рівень розвитку, можливості їхнього сприйняття, забезпеченість ілюстративним матеріалом, місце проведення, кількість учасників тощо. Заняття музично-ритмічного циклу проводяться фронтально — з усією групою. Можливе виконання завдань підгрупами, парами чи індивідуально при колективній організації дітей [3, с. 89].

На розв'язання завдань художньо-естетичного виховання впроваджують тематичні тижневики. Крім занять, бесід, тематичних розваг, цінною в художньо-естетичному вихованні є участь дітей у гуртках художньої самодіяльності, музичних ансамблях, театрах. Розширювати й поглиблювати свої естетичні знання, уміння й навички діти можуть у освітньо-виховних установах: музичних і художніх школах, будинках і палацах юнацтва, студіях.

В гуртковій виховній роботі задовольняються потреби в спілкуванні, відбувається творчий розвиток особистості. Під час відвідування гуртків діти мають більше можливості для самопрояву.

Великий практичний досвід у справі художньо-естетичного виховання в процесі гурткової роботи належить А. С. Макаренку та С. Т. Шацькому. В організованих ними виховних закладах діти приймали активну участь в підготовці самодіяльних спектаклів, творчих драматичних імпровізацій.

Вихованці часто слухали художні твори та музику, відвідували й обговорювали театральні спектаклі та кінофільми, працювали в гуртках і студіях, проявляли себе в різноманітних видах літературної творчості. Все це було дієвим стимулом розвитку кращих якостей особистості [9, с. 14].

У процесі художньо-естетичного виховання важливо навчити дітей розуміти й сприймати красу, підкреслює В. Сухомлинський. Спостерігаючи прекрасне, людина не може залишатися байдужою, вона переживає, відчуваючи любов або ненависть до спостережуваного. Тому необхідно, щоб діти вміли розрізняти справді красиве і потворне. «Нехай дитина відчує красу й захоплюється нею, нехай в її серці й пам'яті назавжди збережуться образи, в яких втілюється Батьківщина. Краса - це плоть і кров людяності, добрих почуттів, сердечних стосунків» [9, с. 8].

Під час естетичного сприймання виникають певні емоції. Завдання виховання — створення умов, які б сприяли формуванню емоційної сфери дитини. Багатство емоційної сфери людини свідчить про її духовне багатство.

Поряд із розвитком естетичного сприймання, прищепленням естетичних смаків у процесі художньо-естетичного виховання у дітей формують естетичне ставлення до навколишньої дійсності. Людина повинна не лише милуватися красою природи чи пам'ятками культури, а й берегти і захищати їх.

В житті дитини виховне значення має практично все: інтер'єр приміщення, акуратність одягу тощо, дитина не тільки сприймає, а й малює, творить. Дитяче бачення світу - своєрідна художня творчість. Образ, сприйнятий і в той же час створений дитиною, несе в собі яскраве емоційне забарвлення. Діти переживають бурхливу радість, сприймаючи образ навколишнього світу і додаючи в них щось від фантазії. Емоційна насиченість сприйняття - духовний заряд дитячої творчості.

Передові педагоги розуміють, як важливо поєднувати в процесі художньо-естетичного виховання всю сукупність різноманітних засобів і форм, що спонукають та розвивають в дитини естетичне ставлення до життя, до літератури та мистецтва.

З чинною програмою «Музика» музичний керівник з перших занять формує в дітей здатність сприймати її як мистецтво, виразне за своєю природою. Завдання педагога — «розвинути чутливість дітей до музики, ввести їх у світ добра й краси, допомогти відкрити в музиці животворне джерело людських почуттів і переживань, виховати здатність до активної різнобічної музичної діяльності, сформувати ціннісно-орієнтаційне ставлення до музичного мистецтва, сприяти розвитку художньо-творчих здібностей дітей» [9, с. 11].

У програмі реалізована концепція музичного виховання дошкільників на основі української національної культури, суть якої полягає у ставленні до музичного фольклору як невід'ємної частини духовного життя народу; у визначенні провідної ролі фольклору в музичному навчанні і вихованні дітей; у зверненні до народної музичної творчості крізь призму життєвих зв'язків з духовним, матеріальним та практичним світом людини; у розгляді українського музичного фольклору в

діалектичній єдності з фольклором інших народів; у вивченні професійної музики крізь призму її фольклорних джерел; у розкритті естетичного змісту народної музики на основі осягнення дітьми суті й особливостей музичного мистецтва.

Автори програми виходили з досвіду народної педагогіки, обрядів і традицій музикування, таких ідей, як провідна роль фольклору у музичному вихованні дітей (М. Леонтович, К. Стеценко, Я. Степовий, Ф. Колеса, Л. Ревуцький); музично-творчий розвиток дітей за допомогою різноманітних ігор з рухами, танцями, співом (В. Верховинець); розвиток музичного слуху на ладовій основі (Б. Яворський) тощо. У програмі використані ідеї видатного музиканта-педагога Д. Кабалецького, представників музичної педагогіки ХХ ст. Е. Далькроза (прийоми ритмопластичного музикування), К. Орфа (музикування на елементарних музичних інструментах, використання дитячого фольклору, найдавнішої обрядової поезії, творення елементарної музики), З. Кодая (виховання музичного слуху і навчання співу методом ладової сольмізації пріоритетність хорового співу і народної пісні у музичному вихованні).

Принциповою засадою художньо-естетичного виховання є, по-перше, правильне поєднання емоційності і свідомості у їхній єдності як під час естетичного сприймання, так і в художній діяльності. По-друге, правильне поєднання емоційності і свідомості у їхній єдності як під час естетичного сприймання, так і в художній діяльності.

Одним з основних міцних засобів виховання, які сприяють фізичному, духовному та естетичному розвитку особистості, є ритмічна гімнастика.

Основний компонент ритмічної гімнастики – ритм, який є взаємопов'язує фізичне виховання з естетичним вихованням.

Ритм – це складне багатofункціональне явище природи, людства й суспільства. Питання ритму та його впливу на людину завжди цікавило педагогів, психологів, філософів та представників інших наук. На наявність ритміки всюди – від атомів до галактик – указували В.І. Вернадський, А.І. Чижевський, В.Н. Ягодинський [13, с. 82].

Було з'ясовано що, з огляду на психологію в ритмі, існує єдність фізичного та психічного, а саме: він є одним з виразних засобів у музиці, пластиці, поезії, відбиваючи емоційну сторону цих видів діяльності. Це зближує сприйняття ритму з емоційними процесами. Переживати ритм можна тільки активно, за допомогою моторики. Людина тільки тоді переживає ритм, коли вона його супроводжує рухами. Отже, ритм з позиції психології визначається як засіб емоційно-рухового впливу, який пов'язується з естетичною насолодою особистості, якщо правильно виконуються рухи.

Психологи С. Л. Рубінштейн та О. М. Леонтьєв установили, що людина до своєї особистості включає і своє тіло. Саме через тілесні рухи в певному просторі та часі людина зовнішньо виявляє внутрішні почуття, емоції, прагнення. Чим вищі почуття особистості щодо положень свого тіла у просторі та часі, тим вищі оцінка та самооцінка нею особистісних можливостей. При цьому комплексною характеристикою тілесних рухів, яка відображає закономірний характер розташування м'язових зусиль у просторі та часі, є ритм.

У теорії фізичного виховання **ритм** є комплексною характеристикою рухів, яка виражає пропорційність їх елементів прикладним зусиллям у часі та просторі. Це певна узгодженість і тривалість виконання всіх фаз та елементів, взаємопов'язаних робочих циклів, а також окремих багаторазово виконуваних рухів. Тобто ритм рухів в основному характеризується вигідним групуванням і розподілом у часі та просторі розумно акцентованих зусиль і моментів відпочинку. Ритм – найбільш інтегральна характеристика техніки фізичних вправ. Кожній руховій дії властивий певний ритм.

Отже, руховий ритм можна визначити як відносно правильно організований розподіл зусиль у просторі та часі. Або ритм – це послідовна, закономірна зміна швидкостей виконання окремих рухів рухової дії. Ритм рухів тісно пов'язаний з ритмом музики. Цей взаємозв'язок спирається на те, що музика підказує рух, обмежує його у часі та просторі, що надає йому визначену виразність, мірність, закінченість. Рух, у свою чергу, допомагає краще виразити та зрозуміти музику, передати її емоційну сторону. Відповідно, відчуття ритму є ведучим рухової та музичної здатності.

Під час занять з дітьми молодшого шкільного віку слід враховувати, що збереження правильних положень рук, ніг, тулуба, голови викликає у них труднощі. У зв'язку з цим дуже важливий чіткий показ і пояснення вправ. Для створення правильної рухової навички необхідне багаторазове повторення. Однак часте повторення одних і тих самих вправ швидко набридає дітям. Для підтримки інтересу їх виконують у різних варіантах, змінюючи вихідні положення та напрямок руху, впроваджуючи різні доповнення, прискорення або уповільнення темпу, змінюючи амплітуду.

Часто приваблює руховий малюнок вправи, освоїти який можна за короткий термін. Добираючи вправи ритмічної гімнастики для молодших школярів, можна використовувати імітацію поз і рухів різних тварин, наприклад слона, півня, собаки та ін.

Рухові можливості підлітків у цілому збільшуються, але через особливості статевого дозрівання в них можуть бути порушення координації рухів.

Чим менший вік учня, тим менший його руховий досвід і тим більше місця повинна займати наочність. Підлітки здатні мислити критично, переважно спираючись на чуттєві сприйняття та уявлення [15, с. 34].

Музично-ритмічна діяльність на уроках музичного мистецтва є найбільш емоційним видом музичної діяльності. вона позитивно впливає на музичний і творчий розвиток учнів, на більш глибоке засвоєння музично-навчального матеріалу на уроці музики.

В основі музично-ритмічної діяльності лежить моторно-пластична обробка музичного матеріалу і саме вона сприяє посиленню емоційного впливу музики та розвитку уявлень про засоби музичної виразності, елементи музичної мови. Пластичний рух під музику допомагає дітям простежити розвиток музичного образу та виявити характерні риси художнього образу, тому так важливо з самого початку музичного навчання розвивати у дітей навички рухів під музику, вміння передавати характер музики пластичними рухами.

Важливим є вміння вчителя відбирати такий музичний матеріал, який відповідає темі уроку, поглиблює та закріплює музичні уявлення, знання та рухові навички. Необхідно показувати наочно потрібні рухи, адже демонстрація рухів активізує емоційний вплив на музику. Також доцільним є використання пояснення, поетичного слова. Важливим також є використання пластики рухів при розучуванні та виконанні дитячих пісень з яскравими музично-художніми образами[4, с. 65].

Дітей слід підготувати до музично-ритмічної діяльності, дати уявлення про рухові навички, поступово формувати вміння передавати в рухах характерні особливості музично-художнього образу. Найбільш простими елементами музично-пластичних рухів є оплески, притупи. З їх допомогою можливо закріплення у учнів уявлення про тривалість звуків, ритм, ритмічний малюнок мелодії, якому слід надавати особливого значення. Така музична діяльність сприяє активізації ритмічного почуття, сприйманню школярами музичного звучання[4, с. 66].

У процесі навчання все більше уваги слід приділяти виразності виконання рухів, для того щоб діти усвідомлювали взаємодію рухів з музикою, та формуванню вміння використовувати вже знайомі елементи рухів в музичних іграх. Активізує емоційне відношення до музичної діяльності та сприяє сприйманню музичних образів музична гра.

За допомогою ритмічних рухів закріплюються уявлення про музичну форму, принципи музичного розвитку. Пошук школярами виразних рухів, які відбивають характер музики, розвиває спостережливість і активність в музичній діяльності..

Особливого значення в процесі розвитку музичних здібностей, музично-слухових уявлень дітей мають інсценіровки пісень з використанням виразних рухів під музику, адже вони сприяють активізації творчості дітей та формують художній смак.

Важливість пісенно-танцювального музичного матеріалу, у процесі роботи над яким діти використовують вже готовий руховий матеріал та імпровізують. Досвід виконання танцювальних рухів сприяє формуванню уявлень про пульсацію сильних та слабких долів такту, співвідношення ритмічних одиниць, освоєнню нотної грамоти та ін.

Досвід реагування зміною рухів на змінювання музичних фраз, часток твору формує уявлення про принципи розвитку музики та будовання музичних форм. Вміння учнів знаходити характерну ритмічну інтонацію пісні, танцю допомагає засвоєнню понять про музичну інтонацію[12, с. 46].

Закріплення уявлень про елементи музичної мови, засоби музичної виразності здійснюються в різноманітних творчих завданнях.

Різнманітні прийоми формування музичних здібностей засобами музично-ритмічної діяльності:

- прийоми формування звуковисотного слуху в музично-ритмічних рухах, наприклад – учні отримують завдання нарисувати рух прослуханої мелодії на дошці, а потім пластичним рухом;
- прийоми активізації ритмічного почуття в музично-ритмічних рухах, наприклад учні отримують завдання проспівати ритмічний рисунок пластичного руху;
- прийоми формування уявлень про темп і агогіку в музично-ритмічних рухах, наприклад ходьба та біг під музику різного темпу;
- прийоми формування уявлень про динаміку в музично-ритмічних рухах, наприклад в танцювальних рухах реагування на змінювання динаміки рухами пальців, кистей рук, голови;
- прийоми формування уявлень про засоби звуковедення в музично-ритмічних рухах, наприклад – на стаккато діти легко підскакують на місці, а на легато плавно кружаться;
- прийоми формування уявлень про музичний синтаксис, наприклад, діти змінюють рух на кожному музичну фразу[11, с. 68].

Ритмічні рухи не можна розглядати окремо від теми уроку з усіма його елементами. Всі ритмічні завдання розглядаються як засіб для освоєння музичного матеріалу [10, с. 133].

Гра на елементарних музичних інструментах на уроці музики – колективний вид музичної діяльності, який завдяки своїй емоційності сприяє розвитку у учнів музичних здібностей (почуття ладу, ритму, музичної форми та види музичного слуху – тембровий, гармонійний, мелодійний), формує уявлення про виразну сутність музичної мови, засоби музичної виразності, збагачує музично-художній досвід та розвиває інтерес до виконавської діяльності [10, с. 133].

Школярі повинні знати і вміти:

- назви елементарних музичних інструментів та правила їх зберігання;
- вміти розрізняти на слух тембри інструментів та усвідомлювати їх виразну сутність;
- володіти прийомами та засобами гри на інструментах, розуміти виразні особливості звуковедення, усвідомлювати виразність музичних засобів і володіти засобами передачі їх в інструментальному виконанні;
- оволодіти вміннями підбору по слуху простих мелодій, знати місце високих та низьких звуків на звуковисотних інструментах, назву нот та їх місце на нотному стані та вміти орієнтуватися в запису простих партитур до пісенних і інструментальних мініатюр, а також п'єс для слухання [10, с. 134].

Використання простих інструментів, які мають чисті звуки та привертають інтерес дітей – музичні інструменти ударної ритмічної групи – трикутники, тарілки, бубни, маракаси, барабани, коробочки та ін., звуковисотні – дзвіночки, металофони, ксилофони.

Отже, музично-ритмічні вправи, направлені на розвиток відчуття ритму, є складовою художньо-естетичного виховання, важливі у становленні музичної культури та всебічному гармонійному розвитку особистості школярів [7, с.92].

У наступних студіях ми плануємо дослідити методику музично-ритмічних вправ із застосуванням сучасних технічних засобів навчання.

Література

1. Баренбойм Л. Путь к музицированию: Исследование / Л.Баренбойм – Л., 1979. – 121 с.
2. Ветлугина Н. Музыкальное развитие ребёнка / Н.Ветлугина. – К., 1986. – 284 с.
3. Верещагіна А., Жофчак З. / Методика викладання музики у 1 класі. - К., 1987. – 109 с.
4. Вовк М. Етапність у музично-ритмічному розвитку учнів 1-3 класів //Музика в шк. – К., 1983. – Вип. 9. – С. 59-64.
5. Вовк М. Розвиток самостійної музичної діяльності молодших школярів у процесі навчання гри на музичних інструментах // Музика в шк. – К., 1982. – Вип. 8. – С. 45-49.
6. Горячева Л. Музыкальные инструменты на уроках музыки // Музыка в шк. – М., 1989. – №3. – С.56-61.
7. Ильина Г. А. Особенности развития музыкального ритма у детей //Вопросы психологии. М. : Просвещение, 1961. – №1. – С.90-94.
8. Кулагина И. Музыка в движении // Музыка в шк. – М., 1990. – №3. – С.14-19.
9. Ліхницька Л. М. Теоретичні основи музичного виховання дітей дошкільного віку /Л.М.Ліхницька // Науково-практична конференція викладачів і студентів факультету дошкільної початкової освіти та мистецтв. 4-5 квітня 2018р. м. Вінниця. ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського.
10. Руднева С., Фиш Э. Ритмика. Музыкальное движение / С.Руднева, Э.Фиш. – М., 1972. – 186 с.
11. Самолдіна К. Використання рухів на уроках музики в загальноосвітній школі // Музика в шк. – К., 1983. – Вип. 9. – С.67-70.
12. Кадобнова И., Критская Е. Музыка в движении //Музыка в шк. – М., 1984. – №2. – С. 45-49.
13. Ринчавичюс З. Воспринимают ли дети полифонию? / З. Ринчавичюс. – Л., 1979. – 164 с.
14. Тихонов Б. Самостоятельное народно-инструментальное исполнительство в школе // Музыкальное воспитание в шк. – М., 1977. – Вып. 12. – С.112-119.
15. Холопова В. Н. Музыкальный ритм / В. Н. Холопова. – М. : Музыка, 1980. – 80 с.

УДК: [373.3.015.31:17.022.1]:7

А.Джуринська,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

A.Jurinska
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi
State Pedagogical University

ВПЛИВ МИСТЕЦТВА НА МОРАЛЬНІ ПОЧУТТЯ